

NENÁPADNÁ A ZÁKERNÁ

Čo by mala každá žena vedieť o rakovine vaječníkov

Nenápadná a zákerná

Spoznajte príznaky
rakoviny vaječníkov

WWW.NIERAKOVINE.SK

Rakovina vaječníkov patrí medzi najväžnejšie gynekologické onkologické ochorenia. Často sa rozvíja bez výrazných príznakov, čo je jedným z hlavných dôvodov, prečo sa odhalí až v pokročilom štádiu. Dnes však poznáme spôsoby, ako znížiť riziko jej vzniku, lepšie rozpoznať varovné signály a vďaka modernej liečbe zlepšiť prognózu aj kvalitu života.

Pacientska organizácia NIE RAKOVINE pri príležitosti Svetového dňa boja proti rakovine (4. február) spúšťa novú osvetovú kampaň zameranú na karcinóm vaječníkov a význam prevencie tohto ochorenia. Súčasťou projektu je aj rozšírená [online poradňa](#), kde onkologička z Národného onkologického ústavu, MUDr. Michaela Sojáková PhD. odpovedá na otázky o prevencii, diagnostike a možnostiach liečby. „*Naším cieľom je spájať špičkových odborníkov s pacientkami, zvyšovať povedomie o tomto ochorení a ukázať ženám, že informovanosť a včasná diagnostika môžu zachraňovať životy,*“ uvádza prezidentka NIE RAKOVINE o.z., Ing. Jana Pifflová Španková. Projekt je súčasťou dlhodobej stratégie patientskej organizácie zameranej na prevenciu, edukáciu a podporu pacientov/-iek a ich blízkych v oblasti onkologických ochorení.

Čo je rakovina vaječníkov a koho najčastejšie postihuje

Rakovina vaječníkov vzniká v tkanivách vaječníkov alebo v epitеле vajcovodov (až 85–90 % prípadov tvoria tzv. epitelové karcinómy). Postihuje ženy v každom veku, **najčastejšie však medzi 55. a 74. rokom života**. Hoci tvorí približne 2,5 % všetkých onkologických ochorení u žien, spomedzi gynekologických nádorov spôsobuje najviac úmrtí. Dôvodom je najmä neskorá diagnostika.

Prečo sa o nej hovorí ako o „tichom zabijakovi“

V skorých štádiách môže ochorenie prebiehať bez jasných a špecifických príznakov. Prvé ťažkosti bývajú nenápadné a často sa zamieňajú za tráviace alebo iné bežné problémy. Aj preto je približne 75 % prípadov diagnostikovaných až v pokročilom štádiu, kedy je liečba náročnejšia. „*Rakovina vaječníkov je zákerná tým, že pacientky ju často spočiatku necítia, ani nevedia, že túto chorobu majú. Vo väčšine prípadov sa ju podarí zachytiť až v 3-4 štádiu, kedy je už postihnutá pobrušnica, lymfatické uzliny a často sú prítomné aj vzdialené metastázy,*“ [vraví](#) MUDr. Michaela Sojáková, PhD.

NIE RAKOVINE, o.z.

kontakt: +421 911 843 336, spankova@nierakovine.sk, Cukrová 2272/14, 811 01 Bratislava-Staré Mesto,
www.nierakovine.sk

Najčastejšie symptómy rakoviny vaječníkov:

- dlhodobé nadúvanie
- bolesť brucha alebo panvy
- rýchly pocit plnosti
- časté močenie
- únava
- bolesti chrbta
- bolestivý sexuálny styk
- zmeny vo vyprázdňovaní
- zväčšovanie obvodu brucha

Rizikové faktory a genetika

Riziko vzniku rakoviny vaječníkov zvyšuje viacero faktorov. Patrí medzi ne vyšší vek, obezita, endometrióza, nezdravý životný štýl, fajčenie, ale aj dlhé reprodukčné obdobie – to znamená skorý začiatok menštruácie, neskorú menopauzu, ako skutočnosť, že žena nerodila. Významnú úlohu zohráva aj rodinná anamnéza.

Osobitnú pozornosť si zaslúžia genetické mutácie *BRCA1* a *BRCA2*, ktoré narúšajú opravu DNA v bunkách a zvyšujú riziko viacerých typov rakoviny. **Genetické testovanie je v takýchto prípadoch dôležité nielen pre samotnú pacientku, ale aj pre jej príbuzných, keďže umožňuje včasné sledovanie a preventívne opatrenia.**

Prevenia má zmysel

Na rozdiel od niektorých iných onkologických ochorení, dnes neexistuje skrining, ktorý by dokázal rakovinu vaječníkov spoľahlivo zachytiť v jej počiatočnom štádiu. Napriek tomu existujú možnosti, ako riziko znížiť. Ochranný účinok má dojčenie, tehotenstvo ako aj kombinovaná hormonálna antikoncepcia, ktorej indikáciu a možné riziká je však nutné prekonzultovať so svojím gynekológom, či chirurgické zákroky ako napr. podviazanie vajcovodov. **U žien s potvrdenou genetickou mutáciou *BRCA1/2* môže preventívne odstránenie vaječníkov a vajcovodov znížiť riziko vzniku ochorenia až o 96 %.**

O čo ide:

Genetické testovanie v praxi znamená možnosť odhaliť zvýšené riziko rakoviny vaječníkov a prsníkov a umožniť lekárom aplikovať vhodné preventívne opatrenia. „*Ak je pacientka nositeľkou mutácie *BRCA1* génu, celoživotné riziko vzniku karcinómu vaječníkov je 35-40 %, v prípade mutácie *BRCA2* génu 10-20 %,“* vysvetľuje MUDr. Michaela Sojáková, PhD.

NIE RAKOVINE, o.z.

kontakt: +421 911 843 336, spankova@nierakovine.sk, Cukrová 2272/14, 811 01 Bratislava-Staré Mesto,
www.nierakovine.sk

Na základe pozitívneho výsledku môže byť pacientke odporučená aj medicínska konzultácia s jej rodinnými príslušníkmi, pretože dedičná mutácia môže ovplyvniť aj ich zdravotné predispozície.

Aj keď preventívne gynekologické vyšetrenia nemusia vždy zachytiť rýchlo rastúce nádory na vaječníkoch, pravidelný kontakt s lekárom zvyšuje šancu na skorú diagnostiku a výrazne zlepšuje možnosti liečby. Onkologička Michaela Sojáková upozorňuje na dôležitosť pravidelných gynekologických prehliadok raz ročne vrátane transvaginálneho sonografického vyšetrenia, ktorým si lekár dokáže vaječníky lepšie vizualizovať, a taktiež intervalový odber na onkocytológiu.

Zoznam gynekologických ambulancií podľa miesta vášho bydliska nájdete na [MAPE POMOCI](#) na webe nierakovine.sk.

Ako prebieha diagnostika

Diagnostika rakoviny vaječníkov je viacstupňový proces. Zahŕňa podrobný rozhovor s lekárom, gynekologické vyšetrenie, krvné testy vrátane nádorového markera CA 125, zobrazovacie metódy ako ultrazvuk či CT vyšetrenie a genetické testovanie. Definitívna diagnóza sa potvrdzuje histologickým vyšetrením nádorového tkaniva, často počas operačného zákroku. Presné určenie štádia ochorenia je kľúčové pre voľbu ďalšej liečby.

Individuálny prístup a moderné postupy

Základom liečby rakoviny vaječníkov je chirurgický zákrok, ktorého cieľom je odstrániť čo najviac nádorového tkaniva. V pokročilých štádiách je maximálne odstránenie nádoru spojené s dlhším prežívaním a dlhším obdobím bez návratu ochorenia.

Chirurgická liečba sa často kombinuje s chemoterapiou na báze platiny a následnou udržiavacou liečbou a v určitých prípadoch aj s cieľenou biologickou liečbou. Významnú úlohu pri rozhodovaní o liečbe zohrávajú výsledky genetických vyšetrení, najmä mutácie *BRCA1/2* a *HRD* status.

Hoci liečba môže prinášať nežiaduce účinky, vo väčšine prípadov sa dajú zvládať úpravou liečby, podpornou starostlivosťou a otvorenou komunikáciou s lekárskeym tímom.

Podpora a informácie na každom kroku

Rakovina vaječníkov je vážna diagnóza, no nie beznádejná. Včasné informácie, genetické testovanie, odborná starostlivosť a liečba v špecializovaných centrách môžu výrazne ovplyvniť priebeh ochorenia aj kvalitu života pacientok.

POMOC JE LEN PÁR KLIKOV OD VÁS

V online poradni
OCHORENIA VAJEČNÍKOV

odpovedá
MUDr. Michaela Sojáková, PhD.
klinická onkologička

CHCEM POLOŽIŤ OTÁZKU

NIE RAKOVINE

Ak máte obavy, otázky alebo hľadáte odborníkov vo svojom okolí, [MAPA POMOCI](#) a [ONLINE PORADŇA](#) je miestom, kde môžete začať. Okrem toho na webe www.nierakovine.sk nájdete podrobne rozpracovanú sekciu [RAKOVINA VAJEČNÍKOV](#) s informáciami o ochorení, príznakoch, prevencii, diagnostike a možnostiach liečby.

Pretože na tejto ceste by žiadna žena nemala zostať sama!

NIE RAKOVINE, o.z.

kontakt: +421 911 843 336, spankova@nierakovine.sk, Cukrová 2272/14, 811 01 Bratislava-Staré Mesto,
www.nierakovine.sk

Kampaň za včasné odhalenie rakoviny vaječníkov podporili:

Zdroje:

- <https://seer.cancer.gov/statfacts/html/ovary.html>
- <https://www.ebsco.com/research-starters/health-and-medicine/ovarian-epithelial-cancer>
- https://www.solen.cz/artkey/xon-201802-0006_Neoadjuvantna_chemoterapia_pokrocileho_epitelialneh_o_ovarialneho_karcinomu.php
- <https://www.linkos.cz/pacient-a-rodina/onkologicke-diagnozy/gynekologicke-nadory-c51-54-c56-57/na-dory-vaječniku-a-vejcovodu>
- <https://onkoinfo.sk/karcinom-vaječnikov/>
- <https://www.ebsco.com/research-starters/health-and-medicine/ovarian-epithelial-cancer>
- <https://www.prelekara.sk/casopisy/prakticka-gynekologie/2013-2/kombinovana-hormonalni-antikoncepcie-v-prevenci-nadorovych-onemocneni-40659>
- <https://www.mdpi.com/2077-0383/12/4/1422>
- Bolton KL, et al. Association between BRCA1 and BRCA2 mutations and survival in women with invasive epithelial ovarian cancer. JAMA. 2012 Jan 25;307(4):382-90.
- Národný onkologický ústav

NIE RAKOVINE, o.z.

kontakt: +421 911 843 336, spankova@nierakovine.sk, Cukrová 2272/14, 811 01 Bratislava-Staré Mesto,
www.nierakovine.sk

Sme patientska organizácia NIE RAKOVINE

Spájame všetkých, ktorí môžu zlepšiť onkológiu na Slovensku, podporujeme primárnu prevenciu a včasnú diagnostiku. Pomáhame onkologickým pacientom a ich príbuzným zvládnuť náročné situácie – poskytujeme psychickú podporu, sociálne poradenstvo a praktické rady, ako zvládať liečbu.

Zakladatelia patientskej organizácie NIE RAKOVINE – **Jana Pifflová Španková, Patrik Herman a Bibiana Ondrejková** – spolu so svojím tímom pomáhajú onkologickým pacientom a ich blízkym zorientovať sa v náročnom období ochorenia.

- Vieme, čím si onkologickí pacienti prechádzajú a poskytujeme im potrebnú pomoc.
- Už 70 bývalých onkologických pacientov, ktorí rakovinu prežili na vlastnej koži, je vyškolených, aby pomáhali ďalším.
- Obhajujeme práva onkologických pacientov.
- Spolupracujeme s tímom odborníkov z viacerých oblastí.
- Vieme, že boj s rakovinou neprebíha iba v nemocnici, často je to boj so systémom.
- Sme pripravení na víťazstvá aj pády onkologických pacientov už od roku 2016.
- Pomáhame v [6 patientskych poradniach na Slovensku](#) a prostredníctvom [online poradne](#).
- Na [MAPE POMOCI](#) na našom webe pacienti nájdu odborné pracoviská a spolupracujúcich lekárov.
- Vzdelávame verejnosť v oblasti prevencie rakoviny.
- Usilujeme sa o zlepšenie koordinácie počas cesty pacienta diagnostikou a liečbou.

NIE RAKOVINE, o.z.

kontakt: +421 911 843 336, spankova@nierakovine.sk, Cukrová 2272/14, 811 01 Bratislava-Staré Mesto,
www.nierakovine.sk

NIE RAKOVINE, o. z.

bezplatná infolinka: 0800 800 183

facebook: [@nierakovine](#)

instagram: [@nie_rakovine](#)

youtube: [@nierakovine7256](#)

linkedin: [/nie-rakovine](#)

[WWW.NIERAKOVINE.SK](#)

NIE RAKOVINE, o.z.

kontakt: +421 911 843 336, spankova@nierakovine.sk, Cukrová 2272/14, 811 01 Bratislava-Staré Mesto,
www.nierakovine.sk